

[Handelsministeren.]

allerede inde i en ny Periode, i hvilken det er overmaade svært for Befolkningen at finde Beskæftigelse, og derfor kan vi ikke nu som før paaberaabe os Frihed paa Næringslivets Omraade. Det var det ærede Medlems Betragtninger. Jeg vil heroverfor sige, uden i øvrigt her at komme nærmere ind paa disse Betragtninger, at jeg er ikke uenig med det ærede Medlem deri, at vi er ved Afslutningen af en Periode i den økonomiske Udvikling. Men deraf at slutte, at vor Stilling til specielle næringsretlige Forhold for vort Samfund, i vort Land, skal være ændret i væsentlig Grad, det forekommer mig at være lidt for dristigt. Jeg tror nu heller ikke, at det ærede Medlems Ord og konkrete Indvendinger mod Lovforslagets Enkeltheder paa nogen Maade kan opfattes som noget, der paa afgørende Vis vilde gribe ind i Landets Erhvervsmuligheder, hvis det blev taget til Følge. Jeg tror ikke, at man, dersom man fulgte det ærede Medlem helt og fuldt, vilde kunne blive væsentlig bedre betrygget i økonomisk Henseende, end vi er nu; tværtimod, jeg er tilbøjelig til at mene, at jo større Hindringer man lægger den enkelte i Vejen for at kunne etablere sig i disse Arbejdsledstider, des vanskeligere gør man det i Virkeligheden for Borgerne i dette Land at komme over den vanskelige Tid, vi er inde i.

Saa havde det ærede Medlem Hr. Hendriksen særlig fæstnet sin Opmærksomhed ved den Bestemmelse i Lovforslaget, hvorefter det fastslaas, at der ingen særlig Begrænsning er med Hensyn til Oprettelse af Filialer, navnlig Filialer af Handelsvirksomheder. Det ærede Medlem udtalte sig imod, at Lovforslaget i saa Henseende er anderledes end Næringsloven af 1857. Det er rigtigt, at Lovforslaget er anderledes, rent formelt. Naar man nu skal til at ændre ved den gamle Næringslov, maa man ændre den saaledes, at Lovens Paragraffer bliver overholdelige. Men jeg ser ikke, at det ærede Medlem har Ret i, at vi kommer ind i andre Forhold, hvis man vedtager Lovforslaget. Thi som jeg allerede har sagt: Bestemmelserne i Loven af 1857 har vist sig at være værdiløse paa væsentlige Omraader. De har været værdiløse i Henseende til Begrænsning af store Virksomheders Adgang til at etablere Filialer; Loven af 1857 favoriserer faktisk de store Koncerner i denne Henseende, idet disse kan omgaa Lovens Bestemmelser ved Oprettelsen af Aktieselskaber. Den mindre Købmand derimod, der kunde have Lyst til at have et Udsalg mere, han hemmes derimod, han

har ikke Ret dertil i Henhold til Loven af 1857. Og han har heller ikke de Midler til sin Raadighed, som de store Koncerner har til paa Trods af Loven at klare sig igennem. Han har rimeligvis ikke den fornødne Kapital til Dannelsen af et Aktieselskab — ja, man kan sige, at han i mange Tilfælde afgjort ikke *kan* have den. Han har ikke Styrke til at optræde som Aktieselskabsstifter og samtidig være Indehaver af en lille privat Virksomhed, som Aktieselskabet skulde være Filial af. Det ligger ikke for den mindre handlende. Det bliver de store handlende, der drager Fordel af Adgangen til at danne Aktieselskaber. Ogsaa paa anden Maade drager de Fordel af, at de i Henhold til den gamle Lovs Bestemmelser kan etablere Filialer.

Der kan da ikke være Tale om — det mener det ærede Medlem heller ikke —, at man skulde udstede et almindeligt *Forbud* mod at danne Aktieselskaber. Noget saadant bør der heller ikke aabnes Adgang til ved Vedtagelsen af et Næringslovsforslag. Vi skulde desuden saa ind paa en Behandling af hele Aktieselskabslovgivningen, som vi i sidste Rigsdagsforsamling færdigbehandlede.

Det ærede Medlem udtalte sig advarende imod at vedtage Bestemmelser, der giver Udlændinge en begunstiget Stilling. Han nævnte i denne Forbindelse et udenlandsk Selskab, der drev Kædehandel, og som var ved at etablere sig med Filialer i Sverige, og det ærede Medlem tilføjede, at dette Selskab rimeligvis, hvis det havde Held med sig i Sverige, hurtigt vilde komme til Danmark og danne et andet Selskab her. Det er muligt, derom kan jeg ikke have nogen afgørende Mening. Det, der tænkes paa, er sandsynligvis Filialer, i hvilke Genstandene ikke koster mere end et vist Beløb, f. Eks. 50 Ø. eller 1 Kr. Det er muligt, at saadanne Filialer af en udenlandsk Virksomhed kan etableres i vort Naboland Sverige; det kan jeg ikke have nogen Mening om. Men jeg vilde ikke være tilbøjelig til at tro, at en saadan Kædehandel kunde gaa i Danmark. Alle Forsøg paa at lave 50 Øres Forretninger her i Landet er endt ynkeligt. Man har betragtet dem som Legetøjsbasarer, hvor man ikke gik ind, naar man vilde have Kvalitetsvarer; og jeg tror ikke, at Forholdene vilde blive anderledes, hvis man forhøjede Beløbet til 1 Kr. Jeg tror ikke, det danske Publikum vil lade sig lokke.

Men dette er dog ikke det afgørende; det principielle er, at noget saadant *kan* tilrettelægges og gennemføres. Jeg er derfor heller ikke utilbøjelig til at gaa ind paa en Overvejelse af Spørgsmaalet. Men jeg vil